

Μ.Γ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΗΡΟΔΟΤΟΥ 17, ΚΟΛΩΝΑΚΙ
Τ.Κ. 10674
Τηλ: 210-7228055
e-mail: m.panagoroulou@mplawoffice.gr
www.mplawoffice.gr

**ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΔΣ
ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΙΑΣ**

I. Τεθέντα υπόψη μου στοιχεία-ερώτημα.

1. Τα άρθρα 31 και 32 του ΥΚ (=ν.3528/2007).
2. Το με αρ.38/22.7.2022 ερώτημα της Εκτελεστικής Γραμματείας του Νομαρχιακού Τμήματος Λάρισας της ΑΔΕΔΥ:

«Δεδομένου ότι σύμφωνα με το αρ. 32 του υπαλληλικού κώδικα απαγορεύεται ο δημόσιος υπάλληλος απλά να μετέχει σε Α.Ε. ως διευθύνων ή εντεταλμένος σύμβουλος, υπάρχει κάποια άλλη διάταξη που να αφορά ειδικά τους εκπαιδευτικούς δημοσίου τομέα και :

- είτε να απαγορεύει ακόμη και την απλή συμμετοχή στο διοικητικό συμβούλιο ανώνυμης εταιρείας (ανεξαρτήτως θέσης διευθύνοντος συμβούλου);

- είτε να επιτρέπει μεν την απλή συμμετοχή στο ΔΣ της ΑΕ, αλλά να απαγορεύει το δικαίωμα ψήφου στο διοικητικό συμβούλιο ανώνυμης εταιρείας;»

II. Απάντηση.

Το άρθρο 32 παρ.2 ν.3528/2007 (ΥΚ) ορίζει επί λέξει τα εξής:

«2. Απαγορεύεται ο υπάλληλος να μετέχει σε οποιαδήποτε εμπορική εταιρεία προσωπική, περιορισμένης ευθύνης ή κοινοπραξία ή να είναι διευθύνων ή εντεταλμένος σύμβουλος ανώνυμης εταιρείας ή διαχειριστής οποιασδήποτε εμπορικής εταιρείας. Μετά από άδεια ο υπάλληλος μπορεί να μετέχει στη διοίκηση ανώνυμης εταιρείας ή γεωργικού συνεταιρισμού με την

επιφύλαξη του προηγούμενου εδαφίου. Η άδεια χορηγείται με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 31 του παρόντος».

Οι παρ.1 και 2 του άρθρου 31 ΥΚ αφορούν την άδεια ασκήσεως ιδιωτικού έργου κατόπιν σύμφωνης γνώμης του οικείου Υπηρεσιακού Συμβουλίου:

«1. Μετά από άδεια ο υπάλληλος μπορεί να ασκεί ιδιωτικό έργο ή εργασία με αμοιβή, εφόσον συμβιβάζεται με τα καθήκοντα της θέσης του και δεν παρεμποδίζει την ομαλή εκτέλεση της υπηρεσίας του.

2. Η άδεια χορηγείται για συγκεκριμένο έργο ή εργασία μετά από σύμφωνη αιτιολογημένη γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου και μπορεί να ανακαλείται με τον ίδιο τρόπο. Η άδεια στους υπαλλήλους του Δημοσίου χορηγείται από τον οικείο υπουργό και στους υπαλλήλους των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου από το ανώτατο μονομελές όργανο διοίκησης και αν δεν υπάρχει τέτοιο όργανο, από τον πρόεδρο του συλλογικού οργάνου διοίκησης.»

Με πάγιες γνωμοδοτήσεις του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους έχουν κριθεί τα εξής:

1. Οι διατάξεις των άρθρων 31 και 32 του Υπαλληλικού Κώδικα, εφαρμόζονται και στους εκπαιδευτικούς, σύμφωνα με την ρητή διάταξη του άρθρου 53 ν.2721/1999 (μόνιμους, αναπληρωτές και ωρομίσθιους- Γνωμοδότηση ΝΣΚ ΟλΔιακοπών 382/2008, Γνωμοδότηση ΝΣΚ 91/2013). Κατά τούτο, δεν υπάρχει άλλη διάταξη πλην του άρθρου 32 ΥΚ που να ρυθμίζει το ζήτημα συμμετοχής εκπαιδευτικού στο ΔΣ ανώνυμης εταιρίας.

2. Υφίσταται γενική απαγόρευση συμμετοχής και των εκπαιδευτικών σε οποιαδήποτε εμπορική εταιρία, προσωπική, περιορισμένης ευθύνης ή κοινοπραξία, με την ιδιότητα του διαχειριστή σε οποιαδήποτε εμπορική εταιρία, καθώς και με την ιδιότητα του διευθύνοντος ή εντεταλμένου συμβούλιου σε ανώνυμη εταιρία. Όπως έχει κριθεί (ΝΣΚ 91/2013) το κώλυμα αυτό είναι απόλυτο και δεν μπορεί να δοθεί άδεια σε εκπαιδευτικό να ασκήσει καθήκοντα διευθύνοντος συμβούλου ανώνυμης εταιρίας.

3. Η συμμετοχή αντίθετα στο Διοικητικό Συμβούλιο ανώνυμης εταιρίας (αδιακρίτως του εάν ο εκπαιδευτικός έχει ή όχι δικαίωμα ψήφου) προϋποθέτει την χορήγηση άδειας κατά την ρητή διατύπωση της παρ.2 του άρθρου 32 ΥΚ. Ούτως, εκπαιδευτικός, μετά από άδεια και, αφού

προηγηθεί σύμφωνη και αιτιολογημένη γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, μπορεί να συμμετάσχει στη διοίκηση ανώνυμης εταιρείας (πρβλ. ΝΣΚ 41/2018, 249/2013, 115/2010, Θ. Παναγόπουλο, Υπαλληλικό Δίκαιο, ΣΤ' έκδοση, εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, σελ.110).

4. Το αρμόδιο Υπηρεσιακό Συμβούλιο (ΠΥΣΔΕ/ΠΥΣΠΕ) θα γνωμοδοτήσει επί του αιτήματος των 2 εκπαιδευτικών να συμμετάσχουν στο ΔΣ ανώνυμης εταιρείας. Το Υπηρεσιακό Συμβούλιο θα εκτιμήσει επί της ουσίας:

α) το κατά πόσον με βάση τα πραγματικά δεδομένα της περίπτωσης των 2 εκπαιδευτικών, η συμμετοχή τους στην διοίκηση ανωνύμου εταιρείας συμβιβάζεται με τα καθήκοντα της θέσης τους και δεν παρεμποδίζεται η ομαλή εκτέλεση της υπηρεσίας τους. Και τούτο διότι, ως έχει κριθεί με την Γνωμοδότηση του ΝΣΚ 115/2010 σκοπός του νόμου είναι, από την συμμετοχή υπαλλήλου στο ΔΣ ανώνυμης εταιρείας ως μέλους, να μην δημιουργείται δυσμενής επίδραση στα καθήκοντα του υπαλλήλου ούτε δυσμενής εντύπωση στην κοινή γνώμη, ιδιαίτερα οσάκις πρόκειται για πόλεις με μικρό πληθυσμό (η γνωμοδότηση αφορούσε υπάλληλο ΔΟΥ).

β) Το Υπηρεσιακό Συμβούλιο θα εκτιμήσει επίσης αν από πλευράς χρονικής απασχόλησης (σύμπτωσης ή μη με το χρόνο άσκησης των καθηκόντων του υπαλλήλου), παρεμποδίζεται η ομαλή εκτέλεση της υπηρεσίας, δηλαδή η άσκηση των καθηκόντων του υπαλλήλου. **Τούτο συναρτάται κυρίως με τον ημερήσιο χρόνο άσκησης του ιδιωτικού έργου και συγκεκριμένα την διάρκειά του και τη σύμπτωση του ή μη με τον ημερήσιο χρόνο άσκησης των καθηκόντων του δημοσίου υπαλλήλου και με την κόπωση που πιθανώς υφίσταται ο υπάλληλος από την άσκηση ιδιωτικού έργου ή εργασίας και την εξ αυτής αναπόφευκτη μη ομαλή άσκηση των καθηκόντων του (ΝΣΚ 170/2008 αρ. ΙΙ 2γ).**

Για τον λόγο αυτό στην αίτηση των 2 εκπαιδευτικών προς το ΠΥΣΔΕ/ΠΥΣΠΕ θα πρέπει να γίνεται ρητή και σαφής μνεία του χρόνου έναρξης και λήξης της συμμετοχής τους στο ΔΣ της ανωνύμου εταιρείας και του ακριβούς χρόνου που ημερησίως θα απασχολούνται σε αυτό, ώστε να καθίσταται εφικτός ο έλεγχος από το αρμόδιο υπηρεσιακό συμβούλιο της συμβατότητας του έργου προς τα καθήκοντα της θέσης τους ανά τακτά χρονικά διαστήματα ή και μετά την επέλευση οποιοσδήποτε υπηρεσιακής μεταβολής (ΝΣΚ 190/2007).

Ο έλεγχος της συνδρομής των ανωτέρω όρων και προϋποθέσεων εναπόκειται στην ουσιαστική κρίση του εκάστοτε επιλαμβανομένου υπηρεσιακού συμβουλίου και αποτελεί ζήτημα, το οποίο ανάγεται στις πραγματικές συνθήκες της κάθε φορά εξεταζόμενης περίπτωσης εκάστου υπαλλήλου. Οι συνθήκες και οι όροι, υπό τις οποίες πρέπει να χορηγείται η άδεια, θα πρέπει να συντρέχουν καθ' όλο το χρονικό διάστημα ισχύος της και κάθε μεταβολή να τίθεται υπόψη της υπηρεσίας και αυτής του υπηρεσιακού συμβουλίου προς στάθμιση των επιπτώσεων που μπορεί να έχει επί της χορηγηθείσας άδειας (ΝΣΚ 436/2012).

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ:

1. Πλην των άρθρων 31 και 32 του ΥΚ, δεν υπάρχει άλλη διάταξη που να ρυθμίζει το ζήτημα συμμετοχής εκπαιδευτικού στο ΔΣ ανώνυμης εταιρίας.
2. Υφίσταται απόλυτο κώλυμα συμμετοχής εκπαιδευτικού στο ΔΣ ανώνυμης εταιρίας με την ιδιότητα του Διευθύνοντος ή Εντεταλμένου συμβούλου.
3. Η συμμετοχή στο ΔΣ ανώνυμης εταιρίας (χωρίς τις ιδιότητες του Διευθύνοντος συμβούλου ή Εντεταλμένου συμβούλου) επιτρέπεται μετά από άδεια που χορηγείται κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Υπηρεσιακού Συμβουλίου, αδιακρίτως του εάν θα έχουν δικαίωμα ψήφου ή όχι στο ΔΣ. Το Υπηρεσιακό Συμβούλιο θα κρίνει την συμβατότητα της συμμετοχής των εκπαιδευτικών στο ΔΣ ανωνύμου εταιρίας, ενόψει της φύσεως των καθηκόντων τους και του ωραρίου εργασίας τους, ώστε να μην παραβλάπτεται η ομαλή εκτέλεση της υπηρεσίας τους.

Αθήνα, 25.7.2022

Η γνωμοδοτούσα δικηγόρος

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ / M.Juris Oxford
ΗΡΩΔΩΤΟΥ 17 ΑΘΗΝΑ Τ.Κ. 106 74
ΑΦΜ: 140353663 ΔΟΥ: Δ' ΑΘΗΝΩΝ
Α.Μ. ΔΣΑ: 89498
ΤΗΛ/ΦΑΞ: 210 7228055 - 6973 006163
e-mail: m.panagopoulou@mplawoffice.gr